

Gaar og i Dag om de høje Fragtsatser, om den Maade, hvorpaa det forenede Dampskibsselskab vanrøgter sine Forpligtelser over for Landbruget og Eksportørerne, over for vort vigtigste Erhvervsliv. Det er altsaa egentlig ikke noget nyt, som foreligger her, det er et gammelt Krav fra dette Tings Side, fra dets Flertals Ordfører den Gang, og det er særlig et gammelt Krav fra det Partis Side, hvortil jeg hører, idet vi, før det var blevet omtalt her i Salen, paa dette Omraade vel at mærke, paa vort Program have haft det Krav, at Staten skulde gribe ind, da Staten er den eneste, som er i Besiddelse af tilbørlig Magt til at ordne disse store økonomiske Forhold, som vedrøre hele vort Eksport- og Trafikvæsen, ligesom det har vist sig, at den er den eneste, der paa rette Maade har kunnet forvalte vort Jærnbane-, Telegraf- og Postvæsen. Men ligesom det den Gang ikke syntes at tiltale den daværende Indenrigsminister og heller ikke den daværende Finansminister, at vi skulde gaa over fra Privatdrift til Statsdrift, saaledes synes det ogsaa nu at være saa, at den høje Regering ikke har formaaet at udvikle sig derhen, at den har kunnet faa Syn paa, at vi skulle gaa denne Vej. Den ærede Minister begyndte vel, da han kom til dette for mig og sikkert for os alle væsentlige og i Grunden væsentligste Punkt i Forespørgjelen, nemlig Statsdrift kontra Privatdrift, med at sige, at ganske vist vil Statsdriften kunne afhjælpe alle de Mangler, som der havde været antet og flaget over; men, tilføiede han, og saa kom hans Indvendinger. Vi staa altsaa her over for den Indrømmelse af den højtærede Minister, at, naar Statsdriften blev etableret, vilde den kunne afhjælpe alle de Savn, som Forespørgjerne her have paataalt og paaklaget; men han vilde ikke gaa med dertil af Grunde, som han saa kom til at omtale. Jeg skal berøre de forskellige Indvendinger, som den ærede Minister kom ind paa over for Statsdriften. Den første var den, at Beføstningen vilde blive meget stor, efter Ministrenes Mening alt for stor, i alt Fald meget større, end det har været antydet tidligere af ærede Medlemmer og, saa vidt jeg erindrer, ogsaa af Forespørgjerne. Det drejede sig ikke om et Par Millioner, sagde Ministeren, men om 4—5 Millioner; det drejede sig ikke om et Par Skibe, men snarere om 10 Skibe. Jeg vil sige til den ærede Minister, naar han her taler om, at Beføstningen er for stor, at jeg tror, at den Beføstning, som følger af en Virksomhed for samfundsnyttige Formaal, aldrig vil være for stor, thi den vil betale sig i Længden, blive til Gavn for Samfundet og virke paa en saadan Maade,

at Samfundets Medlemmer ikke vilde føle sig brøstholdne ved den. Nej, vi have her i Landet og have i Tidens Løb haft andre Beføstninger, der ganske anderledes maa sies til den producerende Befolkning end den, der vilde følge af dette saa samfundsnyttige Formaal. Jeg tror aldeles ikke, at denne Forsamling, og jeg kan heller ikke tro, at det høje Landsting, hvor jo Landboere, navnlig de store, have Sæde, skulde kunne finde Beføstningen til noget, der er af saa betydelig nationaløkonomisk Interesse, for stor. Jeg tror det ikke. Saa kom den ærede Minister til den efter hans Mening maaske endnu betydningsfuldere Indvending, at Statsdriften vilde blive betydelig dyrere end Privatdrift. Den ærede Ordfører for Forespørgjerne har ogsaa udtalt, at han nærede denne Mening, og saa vidt jeg forstod den ærede sidste Taler ret, hældede ogsaa han dertil. Jeg skal ikke bestride, at D'Hr. have Ret under de nuværende Forhold; men naar D'Hr. bestandig sige til os, som kræve Statsdriften gennemført: Vi ville ikke gaa med til Statsdrift, fordi den bevislig er dyrere end Privatdrift, saa siger jeg: Hvorfor give de os aldrig Præmisser til denne Aastand? Hvorfor sige de ikke, at paa Grund af dette eller hint er Statsdriften dyrere end Privatdrift. Det vilde have været opløsende for Tinget, hvis den ærede Minister havde sagt os: Af den Grund er Statsdriften dyrere; men det undlod Ministeren. Han omtalte derimod andre Ting, som jeg senere skal komme tilbage til. Men naar D'Hr. saa omhyggelig undgaa at omtale, hvorfor de anse Statsdriften for at være dyrere end Privatdrift, maa det maaske være os andre tilladt at udtale, hvorfor Statsdriften under den nuværende Samsundsledelse er og bliver dyrere end Privatdrift, og jeg skal da sige, hvad der efter min Mening gør den dyrere. Det vil ikke være noget fremmed Thema for det høje Ting; vi have saa ofte talt om den Sag. Det, der under de nuværende Forhold gør Statsdriften dyr, er, at vi have et Embedsmaskineri her i Landet, som er dyrt og i høj Grad dyrt. Naar jeg udtaler dette, tvivler jeg ikke om, at en Del vil trække paa Skuldrene og sige til mig: Du taler om et dyrt Embedsmaskineri, Du, der hører med til et Parti, der vil gøre Staten til et eneste stort Embedsmaskineri! Jeg skal da sige Dem, hvorfor Embedsmaskineriet nu er dyrere, end det vilde blive i det Samfund, vi ønske. Det ligger i, at vi have et Embedsmaskineri her i Landet, som efter min Mening er aldeles uretfærdig ordnet over for dem, der i Virkeligheden arbejde paa dette Omraade. De